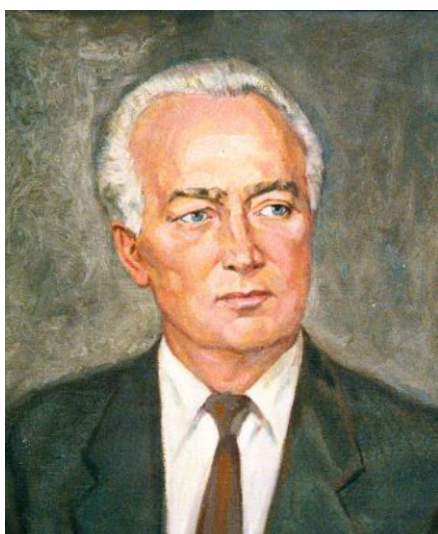

Profesorių habilituotą daktarą Vladą Venskutonį prisimenant

„... Laukinė obelis sukrovė žiedus net negalvodama, kas vaisius jos ragaus;
Jos niekas nesodino, pati tik žino savo vietą, kuri skirta gyvenimo –
Nuo žydinčio pavasario iki išmirkstančio šaknis rudens.
O žiemą net nepastebėsi – visi be lapų, be turtų gimę ir be mažičių vaisių, kartais ir rūgš-
čių... Bet kas pažintų obelį
bevaisę, jei nežydėtų, neaugintų obuolių?..“
(Ona Baliukienė)

Nusipelnęs mokslo veikėjas, sodininkystės mokslo plėtotojas, pedagogas prof. habil. dr. Vladas Venskutonis šiais metais būtų šventęs 100 metų sukaktį.

Profesorius studijavo ir dirbo kone pusę amžiaus toje pačioje Alma Mater. Per tą laikotarpį devynerius metus vadovavo Agronomijos fakultetui (1970–1979), šešiolika – Sodininkystės ir daržininkystės katedrai (1974–1990). Jo pastangomis labai išsamiai ir nuoširdžiai surinkta katedros istorija. Jis buvo išrinktas Akademijos Tarybos bei žurnalo *Mūsų sodai* redakcinės kolegijos nariu. Profesorius didžiavosi tuo, kad buvo pakviestas dalyvauti Sovietų Sąjungos sodininkystės habilitacinės komisijos nuolatinio nariu.

Tuomečiai bendradarbiai, vyresnieji kolegos pabrėžė, kad vienas svarbiausių jo asmenybės bruožų buvo entuziazmas. Atėjęs į tuometinę Žemės ūkio akademiją 26-erių metų V. Venskutonis paliko ryškų pėdsaką, jo darbai turėjo įtakos mokslui. Profesorius V. Venskutonis dėstė sodininkystės mokslo dalykus, vadovavo studentų ir doktorantų moksliniams darbams. Pagrindinė jo mokslinio darbo kryptis buvo sodo agrotechnikos problemų nagrinėjimas. „Mūsų gyvenamuoju laikotarpiu sodininkystė yra žemės ūkio gamybos šaka, įdomaus mokslo sritis ir mokymo disciplina. Sodininkystės klausimais įvairūs leidiniai ir straipsniai žurnaluose bei laikraščiuose visada nekantriai laukiami ir noriai skaitomi. Mat, žmogus

žino, jog sodas ir jo vaisiai yra jo sveikatos ir žvalios bei darbingos nuotaikos šaltinis...“ (V. Venskutonis. *Sodininkystė*. 1976. P. 6).

Vadovaujant profesoriui V. Venskutoniui, 10 aspirantų apgynė žemės ūkio mokslo kandidato (daktaro) disertacijas. Jis gebėjo paraginti aspirantus skintis kelią į mokslą smalsumu, atkaklumu ir darbštumu. Profesoriaus pareigingumą ir atsakomybės jausmą rodė jo elgesys ir darbas. Aspirantai iš jo sėmėsi mokslo ir pedagoginių žinių, punktualumo, pareigingumo, elgesio kultūros. Profesoriaus darbus tęsia mokiniai, bendradarbiai, remdamiesi jo knygomis, straipsniais, kuriuose iškeliamos problemos, o aptariamų jų sprendimo būdai yra aktualūs ir šiandien.

Prasmingai gyvenusio profesoriaus atlikti darbai prisidėjo prie sodininkystės mokslo plėtojimo, pradedant jo atsiradimo ištakomis. Dar 1956-aisiais išleistoje knygoje jis teigė, kad „Lietuvoje sodininkystė nuo senų laikų yra mėgstama žemės ūkio šaka. Jos vystymosi istorija dabartinėje Lietuvos etnografinėje teritorijoje siekia tolimą praeitį. Mums nėra žinoma, kas pirmasis ir kur Lietuvoje pradėjo auginti vaismedžius, nes iš praeities laikų maža turime žinių. Tačiau galima sakyti, kad sodininkystės vystymasis buvo glaudžiai susijęs su atskirose istorinėse epochose buvusia žemės valdymo ir naudojimo santvarka...“ (V. Venskutonis, J. Štaras. *Sodininkystė*. 1956. P. 6).

Pagrindinis profesoriaus darbo ir gyvenimo tikslas buvo populiarinti sodininkystę Lietuvoje, nagrinėti bei spręsti jos problemas, padėti studentams įsisavinti sodininkystės žinias. „Lietuviai seniai pamėgo sodus. Sodas tapo žmogaus buitės sudėtine dalimi ir jo gyvenimo ištikimu palydovu neatsitiktinai. Žmogus gerai įsitikino, kad sodas yra jo pilnaverčio gyvenimo būtinybė. Sodo vaisiai ir uogos yra sveikatos, žvalios, kūrybingos, darbingos nuotaikos šaltinis. Sodai – žmonių kultūringumo ir pasiturinčio gyvenimo rodiklis, jų gyvenamos aplinkos papuošalas...“ (V. Venskutonis. *Sodininkystė*. 1966. P. 3).

Prof. habil. dr. V. Venskutonis skirdavo daug laiko paskaitoms ir pratyboms, labai atsakingai egzaminuodavo, leisdamas studentui parodyti savo sugebėjimus ir žinias. Jau būdamas docentu kalbėjo apie laboratorijų poreikius: „Jos turi būti aprūpintos naujais, gerai veikiančiais įvairioms analizėms aparatais. Tokios laboratorijos buvimas atvertų daugiau galimybių vystyti tyrimus ir pagal

ūkiskaitines sutartis su atitinkamomis organizacijomis, pagerėtų mūsų mokslinio tyrimo darbų kokybę“ (V. Venskutonis. Daugiau probleminių laboratorijų! *Žemės ūkio specialistas*, 1963, vasario 16 d.). Jo pastangomis buvo įrengta gražiai ir meniškai apipavidalinta sodininkystės laboratorija, kuri yra viena iš prof. V. Venskutonio pedagoginio palikimo įrodymų. 2018 m. birželio 15 d. tuomečiame Aleksandro Stulginskio universiteto (ASU) Agronomijos fakultete laboratorijai suteiktas prof. habil. dr. Vlodo Venskutonio vardas. „Tai ne šiuolaikinė laboratorija, o daugiau meno ir kultūros erdvė, turtinga laiko dvasios klasikinė laboratorija“, – teigė buvęs profesoriaus bendražygiai ir studentai. Įžengusiuosius į šią laboratoriją pasitinka ant sienų kabantys aliejumi tapyti dailininko (kol kas autorystė nenustatyta) paveikslai, vaizduojantys vaismedžių skiepijimo būdus ir eiga, obuolių, kriaušių, aviečių pjūvius ir kt. Jiems daugiau kaip 30 metų. Atidaroma daug įvairių naujų laboratorijų, inovacinių mokymų centrų ir pan., tačiau kartais, pasineriant į išmaniąsias technologijas, nepelnytai pamirštama klasika. Ši laboratorija yra vienintelė tokia ir gali prasmingai pasitarinti rengiant sodininkystės specialistus. „Reiklus sau ir kitiems, įžvalgus, nebijantis aštresnių frazių atitinkamu momentu, dalykiškas ir preciziškai tvarkingas tiek administraciniame darbe, tiek moksliniuose tyrimuose, inteligentiškas, gebėjęs žmoguje įžiūrėti charakterį“, – tokios frazės skambėjo laboratorijos atidarymo metu.

Profesoriaus pedagoginis darbas ir mokslinė veikla buvo glaudžiai susiję. Jis mėgo su studentais keliauti po šalį, aplankyti mokslinių tyrimų institutus, bandymų stotis, ūkius. Studentams tai buvo gera proga artimai pabendrauti su mokslininkais ir gamybininkais, o profesoriui – supažindinti sodininkystės specialistus su naujausiais sodininkystės mokslo pasiekimais. „Sodininkystė yra žemės ūkio gamybos šaka, mokslo sritis ir mokymo disciplina. Svarbiausi sodininkystės objektai yra vaismedžių sodai, uogynai, vynuogynai, riešutmedynai. Juose auginami sėklavaisiai, kaulavaisiai, uoginiai, riešutiniai, citrusiniai ir subtropiniai vaismedžiai, vaiskrūmiai ir uoga-krūmiai. Sodininkystės sudėtinė dalis yra ir vaisiniai medelynai, kuriuose auginami sodinukai vaismedžių sodams ir uogynams plėsti. Kad ir kiek vaisių ir uogų būtų išauginta ir suvartota, reikia daug ką padaryti: 1) tobuliau organizuoti

vaisių auginimą, paruošas, laikymą ir perdirbimą bei realizavimą; 2) daugiau auginti vaisių ir uogų; 3) sodinti naujus pramoninius sodus ir uogynus, rekonstruoti esamus; 4) gerinti veislinius sodus ir uogynus, soduose daugiau sodinti žieminių veislių vaismedžių“ (V. Venskutonis, J. Petrulis. *Sodininkystė*. 1986. P. 3). Skaitydamas paskaitas, bendraudamas su studentais dažnai ir aštraus sąmojo nepagailėdavo.

Žymaus sodininkystės mokslininko biografijoje sukrauta turtinga darbų kraitė: kartu su bendraautoriais parengė vadovėlius *Sodininkystė* (1956, 1959, 1966, 1978, 1986), paskutinis išleistas po profesoriaus mirties – 1998 m., daugiau kaip 150 mokslinių ir mokslo populiarinimo straipsnių, daugiau kaip 40 įvairių mokymo ir metodinių leidinių. Kiekvienos atnaujintos knygos leidimas buvo papildomas to meto naujienomis. „Šioje knygoje sodininkystės klausimai nagrinėjami remiantis gausiais naujaisiais tarybinio ir užsienio mokslo pasiekimais, pirmaujančių ūkių patyrimu ir dar, palyginti, kukliais mūsų Respublikos sodininkys-

tės mokslinio tyrimo darbą vykdančių mokslo bei mokymo įstaigų duomenimis. Ruošiant šios knygos medžiagą, buvo atsižvelgta į mokymo programas, pagal kurias sodininkystės kursas dėstomas Lietuvos žemės ūkio akademijos Agronomijos, Žemės ūkio ekonomikos, Neakivaizdinio fakulteto agronomijos specialybės studentams, sodininkystės-daržininkystės technikumų moksleiviams“ (V. Venskutonis, J. Štaras. *Sodininkystė*. 1959. P. 4).

Profesorius V. Venskutonis yra keturių marga lapės aktinidijos išvestų veislių bendraautoris.

Iki paskutinės darbo dienos universitete ir katedroje (1974–1990 m.) vadovavo moksliniams darbams Namų ūkio ir sodininkystės katedroje, bendradarbiavo su Lietuvos sodininkystės ir daržininkystės instituto mokslininkais, išugdė daug savo sekėjų.

Profesoriaus smalsumas visą gyvenimą siejosi su švietėjiška veikla ir pedagoginės minties plėtra. Už nuopelnus plėtojant sodininkystės mokslą 1974 m. profesoriui V. Venskutoniui suteiktas nusipelnusio mokslo veikėjo vardas.

Aušra BLINSTRUBIENĖ,
Elvyra JARIENĖ,
Honorata DANILČENKO